

Pracodawcy RP

Rok założenia 1989

Warszawa, 21 lipca 2011 roku

DDS/0187/07.11/AA/PR/EP

Pan
Kazimierz Mariusz Kleina
Senator RP
Przewodniczący
Komisji Budżetu i Finansów Publicznych

Kazimierz Mariusz Kleina

W związku ze skierowaniem do senackiej Komisji Budżetu i Finansów Publicznych ustawy o usługach płatniczych Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej przesyłają w załączeniu swoje stanowisko.

2 wypracowani na uchwały

Prezydent
Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej

Andrzej Malinowski
Andrzej Malinowski

Stanowisko Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej do ustawy o usługach płatniczych (druk senacki nr 1295)

Ustawa o usługach płatniczych („UUP”) ma na celu harmonizację polskiego prawa z prawem Unii Europejskiej, w szczególności z dyrektywą 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. o usługach płatniczych w ramach rynku wewnętrznego zmieniającą dyrektywę 97/7/WE, 2000/12/WE, 2002/65/WE.

Pracodawcy RP zwracają uwagę na potrzebę wprowadzenia stosownych zmian w projekcie, umożliwiających pobieranie opłat dodatkowych (*surcharge*) za wypłatę gotówki z bankomatów od posiadacza karty. Jest to ważne nie tylko z punktu widzenia zainteresowanych przedsiębiorstw, ale także konsumentów.

Obecnie współczynnik penetracji bankomatami w Polsce jest trzecim najniższym w Europie (średnio 436 urządzeń na 1 mln mieszkańców w porównaniu do średniej 867 w krajach Unii Europejskiej). Należy wyraźnie podkreślić, iż w ostatnim czasie ilość bankomatów nie wzrasta w realny sposób. Wręcz przeciwnie – przez okres pierwszych trzech miesięcy 2011 roku zostało zainstalowanych tylko 46 nowych bankomatów, podczas gdy w porównywalnych okresach lat poprzednich było to ok. 500 – 700. Tego typu sytuacja prowadzi do zmniejszenia dostępności bankomatów dla społeczeństwa. W konsekwencji będzie to z pewnością miało wpływ na zmniejszenie zaufania społeczeństwa do sektora finansowego poprzez realne ograniczenie dostępu konsumentów do środków finansowych zgromadzonych na kontach bankowych.

Przy obecnym stanie prawnym dalszy rozwój sieci bankomatów jest wątpliwy. Brak rozwoju lub regres sieci bankomatów prowadzą dalej w prostej linii do zatrzymania procesu „ubankowienia” osób niekorzystających dotychczas z rachunków bankowych. Ograniczenia w dostępności do bankomatów najbardziej dotkliwie uderzą zatem w konsumentów. Dla nich, jak i dla banków istotne jest, by liczba bankomatów nie ulegała redukcji, a wręcz się zwiększała. Jak dowiodły badania przeprowadzone na polskim rynku jednym z kluczowych wyznaczników

preferencji konsumentów w zakresie skłonności do zakładania rachunków bankowych jest szeroki dostęp do bankomatów.

Ponadto wzrost ilości bankomatów jest niezbędnym elementem pośrednim w rozwoju obrotu bezgotówkowego – od wypłaty gotówki z bankomatu przy pomocy karty wiedzie prosta droga do korzystania z karty przy płatnościach bezgotówkowych.

To konsument powinien podjąć decyzję, czy za wygodę wypłaty gotówki z bankomatu w dogodnym miejscu jest gotowy zapłacić opłatę dodatkową. Przy odpowiednim poinformowaniu klienta o opłacie przed inicjacją transakcji należy się spodziewać, że jego wybór będzie w pełni świadomy. W społeczeństwie polskim zakorzeniony jest nawyk posiadania i posługiwania się gotówką (94% płatności w kasach dokonywanych jest właśnie w ten sposób). Wstrzymanie rozwoju sieci bankomatowej może spowodować migrację klientów do oddziałów banków. Wypłaty gotówki w kasach banków są dla klientów mniej wygodne, a dla banków bardziej kosztowne. Badania dowodzą, że gdy występuje *surcharge* przy wypłatach gotówki z bankomatów ich liczba znacząco rośnie. Według niektórych analiz wzrost rozmiaru sieci może zawiązką rekompensować konsumentom poniesione przez nich niewielkie dodatkowe opłaty, co sprawia że ich korzyści netto się zwiększają.

Przy braku wyraźnych uregulowań opłat za wypłatę środków z bankomatów postępować będzie proces wycofywania bankomatów z mniejszych miejscowości – taka tendencja jest już aktualnie bardzo widoczna. Tym samym mieszkańcy mniejszych miejscowości nie będą mieli dostępu do gotówki zgromadzonej na kontach bankowych. W dalszej kolejności będzie to skutkowało odwróceniem procesu ubankowienia społeczeństwa, które powróci do systemu płatności gotówkowych w miejsce systemu bezgotówkowego.

W związku z brakiem stosownych regulacji w prawodawstwie polskim w omawianym obszarze to wewnętrzne regulacje zagranicznych organizacji kartowych decydują zarówno o stawkach opłat ponoszonych przez banki, które za świadczenie usług wypłaty gotówki otrzymują operatorzy bankomatów (*interchange fee*), jak i o zakazie pobierania przez właścicieli bankomatów opłaty dodatkowej za transakcje wypłaty gotówki (zakaz *surcharge*).

Proponowane przez nas rozwiązanie dąży jedynie do odblokowania konkretnego, rozpoznawanego i w teorii i w praktyce mechanizmu rynkowego

(*surcharge*), który umożliwi grupie podmiotów działających na tym rynku konkurowanie i prowadzenie dotychczasowej działalności gospodarczej, korzystnej dla społeczeństwa.

Ponadto dopuszczenie opłaty *surcharge* nie oznacza bynajmniej automatycznego jej wprowadzenia bowiem o tym i o poziomie ewentualnych opłat zdecyduje wolna konkurencja między operatorami bankomatów, odblokowanie opcji *surcharge* przywrócić ma jedynie konieczną równowagę negocjacyjną w relacjach pomiędzy poszczególnymi grupami uczestników tego rynku. Najbardziej znany przypadek dopuszczenia opłaty *surcharge* w Europie, w Wielkiej Brytanii, doprowadził do podwojenia sieci bankomatów w ciągu 6 lat, a także do równoległego znacznego zwiększenia ilości bankomatów bezprowizyjnych, dzięki zaistnieniu mechanizmu konkurencji operatorów bankomatowych, czego bezpośrednim beneficjentem został konsument.

W świetle powyższego przedstawiamy propozycję zapisu art. 38 ustawy o usługach płatniczych:

Art. 38.1. Gdy transakcja płatnicza nie wiąże się z przeliczaniem waluty, płatnik i odbiorca ponoszą opłaty określone w umowie zawartej przez każdego z nich ze swoim dostawcą.

2. Podmiot świadczący usługę wypłaty gotówki z bankomatu z użyciem karty płatniczej lub podobnego instrumentu, w tym niebędący wydawcą tej karty płatniczej lub podobnego instrumentu, może pobierać opłatę od płatnika na własną rzecz, pod warunkiem poinformowania płatnika o opłacie należnej z tego tytułu przed zleceniem wypłaty gotówki. Czynność prawna regulująca pobieranie opłat niezgodnie z przepisem zdania pierwszego jest w tej części nieważna.

3. Przepis ustępu 2 stosuje się również do podmiotów świadczących usługi nieobjęte ustawą.